

Politieke Markt

Zitting van 16 oktober 2018
Dienstverlening - Leefomgeving

Aanpassing richtlijnen Welstands- en monumentencommissie - besluitvormen

Auteur

Marga Hoven

Overlegd met

Ronald Jongedijk, Eddie Koopmans, Harald Zegeren, Kor Venhuizen, monumentendeskundigen Welstands- en monumentencommissie

Portefeuillehouder

T. Jongman

Samenvatting

In 2012 zijn de richtlijnen/aandachtspunten die de Welstands- en monumentencommissie moet hanteren bij de beoordeling van verbouwplannen aan monumenten door uw raad vastgesteld als bijlage bij de Erfgoednota. Inmiddels is in de praktijk gebleken dat de destijds vastgestelde richtlijnen niet meer aansluiten bij de steeds vaker voorkomende wens om monumenten te verduurzamen en/of energieopwekkende voorzieningen aan te brengen in beschermde stads- en dorpsgezichten. Ook uit de G1000 is de wens naar voren gekomen om meer aandacht en mogelijkheden te hebben voor het verduurzamen van monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten. Dit is de reden geweest om de richtlijnen nog eens tegen het licht te houden en te zoeken naar meer mogelijkheden voor het treffen van voorzieningen op het gebied van duurzaamheid, die geen aantasting opleveren van de monumentale/cultuurhistorische waarden van de panden/gebieden. Dit heeft geresulteerd in een verruiming van de richtlijnen waarbij o.a. dubbel glas onder voorwaarden wordt toegestaan in monumenten, er richtlijnen zijn opgesteld voor het isoleren van monumenten en het plaatsen van zonnepanelen/zonnecollectoren in meer gevallen mogelijk zal zijn. Omdat het van belang is dat deze wijzigingen in de praktijk zo snel mogelijk toegepast kunnen worden, is deze aanpassing losgekoppeld van het onderzoek naar de noodzaak voor een algehele actualisatie van de Erfgoednota.

Beschrijving

Inleiding

Om te zorgen dat bouwplannen aan monumenten eenduidig worden beoordeeld en ook bij het aanbrengen van zonnepanelen/zonnecollectoren eenduidige regels worden gehanteerd, zijn een aantal jaren geleden richtlijnen/aandachtspunten opgesteld voor de welstands- en monumentencommissie. Deze richtlijnen hanteert de commissie bij het beoordelen van (ver)bouwplannen aan monumenten en plannen voor het realiseren van zonnepanelen/zonnecollectoren op/bij monumenten en in beschermde stads- en dorpsgezichten. De richtlijnen maken als Bijlage 4 onderdeel uit van de Erfgoednota Steenwijkerland. Door de cultuurhistorische waarden van de monumenten/beschermde stads- en dorpsgezichten en het belang van het behoud daarvan werd zo terughoudend mogelijk omgegaan met de mogelijkheden voor het treffen van duurzame maatregelen en de plaatsing van zonnepanelen/zonnecollectoren.

Inmiddels komt er steeds meer vraag naar mogelijkheden om monumenten te verduurzamen en blijkt in de praktijk dat de regels voor het plaatsen van zonnepanelen/zonnecollectoren de mogelijkheden voor plaatsing soms als erg belemmerend worden gevoeld. Ook is in de huidige richtlijnen geen rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen op gebied van duurzaamheidsvoorzieningen.

Daarnaast is ook uit de G1000 de wens naar voren gebracht om meer mogelijkheden te scheppen voor het treffen van duurzame maatregelen aan monumenten.

Naar aanleiding hiervan zijn de richtlijnen geactualiseerd en aangepast. Er is nu, voor wat betreft het plaatsen van zonnepanelen/zonnecollectoren, een opsplitsing gemaakt tussen de plaatsing op/bij monumenten en in beschermde stads- en dorpsgezichten. Hierdoor kan er beter gekeken worden naar de specifieke cultuurhistorische waarden, die bij een pand (monument) anders zijn dan in een groter gebied (stads- of dorpsgezicht).

Voorstel

1. Voorgesteld wordt om in te stemmen met de aangepaste richtlijnen/aandachtspunten Welstands- en monumentencommissie m.b.t. de beoordeling van verbouwplannen aan monumenten en plaatsing van zonnepanelen/zonnecollectoren op/bij monumenten en in beschermde stads- en dorpsgezichten.
2. Bijlage 4 van de Erfgoednota Steenwijkerland te vervangen door deze aangepaste richtlijnen/aandachtspunten.

Argumenten

De nieuwe richtlijnen/aandachtspunten bieden meer mogelijkheden voor het verduurzamen van monumenten. Zo is het (mits de monumentale waarden niet aangetast worden en het monument het dus toelaat) mogelijk gemaakt om, naast monumentenglas en achterzetbeglazing, dubbel glas toe te passen in monumenten. Ook zijn er richtlijnen opgesteld voor het isoleren van monumenten, zodat ook op deze manier energie kan worden bespaard en het comfort voor de gebruikers van een monument kan worden vergroot. Omdat elk monument uniek is, zal altijd sprake zijn van maatwerk en blijft vroegrijdig overleg met de gemeente over de (on)mogelijkheden van de gewenste aanpassingen gewenst.

De richtlijnen voor het plaatsen van zonnepanelen op en bij monumenten zijn ook versoepeld, maar uitgangspunt blijft wel dat de zonnepanelen op een monument niet zichtbaar mogelijk zijn vanuit de openbare ruimte, omdat dit het monumentale aanzicht teveel aantast. Voor het plaatsen van zonnepanelen/zonnecollectoren op (niet) monumentale bijgebouwen/bijbehorende bouwwerken bij een monument geldt niet meer de eis dat ze niet zichtbaar mogen zijn vanuit de openbare ruimte.

Ook bij de plaatsing van zonnepanelen/zonnecollectoren in beschermde stads- en dorpsgezichten wordt nu een onderscheid gemaakt in hoofdgebouwen en bijgebouwen/bijbehorende bouwwerken. Bij plaatsing van zonnepanelen/zonnecollectoren op het hoofdgebouw blijft de regel dat ze niet zichtbaar mogen zijn vanuit de openbare ruimte. De hoofdgebouwen binnen een beschermd stads- en dorpsgezicht vormen, door hun architectuur en dakenlandschap, één van de belangrijke pijlers van de cultuurhistorische waarden binnen een beschermd stads- en dorpsgezicht. Daarom wordt er binnen beschermde stads- en dorpsgezichten voor hoofdgebouwen terughoudend omgegaan met de toevoeging van nieuwe elementen die een negatieve invloed kunnen hebben op de cultuurhistorische waarden van het gebied.

Omdat dit uitgangspunt in veel gevallen een belemmering oplevert voor het plaatsen van zonnepanelen/zonnecollectoren, is de beperking van het niet zichtbaar zijn van de zonnepanelen/zonnecollectoren losgelaten voor de bijgebouwen/bijbehorende bouwwerken in een beschermd stads- of dorpsgezicht. Op zo'n gebouw mogen de zonnepanelen/zonnecollectoren wel zichtbaar zijn, maar worden wel eisen gesteld aan de verdeling over het dak en het aansluiten bij de onderliggende dakbedekking, zodat wel een zo rustig mogelijk beeld ontstaat.

Naast het plaatsen van zonnepanelen/zonnecollectoren op de bestaande dakbedekking wordt op bijgebouwen/bijbehorende bouwwerken ook toegestaan dat de bestaande dakbedekking wordt vervangen door dakbedekking waarin de zonnepanelen/zonnecollectoren zijn geïntegreerd.

Verder is mogelijk gemaakt dat bij nieuwbouw bij monumenten en in beschermde stads- en dorpsgezichten (bijvoorbeeld de bouw van een nieuwe woning) op een zichtbare wijze zonnepanelen/zonnecollectoren worden toegepast die zijn geïntegreerd in de architectuur en rekening houden met de aanwezige cultuurhistorische waarden. Deze aanpassing is noodzakelijk omdat bij de bouw van nieuwe woningen gasloos moet worden gebouwd en de woning anders niet aan de eisen van het Bouwbesluit kan voldoen.

Met deze aanpassingen/verruiming van de richtlijnen/aandachtspunten wordt het mogelijk gemaakt om ook aan/bij monumenten en in beschermde stads- en dorpsgezichten duurzame maatregelen toe te passen, zonder dat de monumentale/cultuurhistorische waarden onevenredig worden aangetast.

Kanttekeningen en risico's

Het combineren van duurzame maatregelen en monumentale/cultuurhistorische waarden geeft vaak een spanningsveld tussen de verschillende belangen. Het blijft maatwerk dat per geval beoordeeld zal moeten worden.

Duurzaamheid en social return

Voor het halen van de energiedoelstelling van de gemeente is het van belang dat ook monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten gebruik kunnen maken van de mogelijkheid om duurzame maatregelen toe te passen. Met de aanpassing van de richtlijnen/aandachtspunten voor de Welstands- en monumentencommissie worden de mogelijkheden verruimd.

Financiële toelichting

Niet van toepassing.

Participatie en communicatie

De nieuwe richtlijnen worden op de gebruikelijke wijze bekendgemaakt.

Uitvoering en planning

Niet van toepassing.

Besluit

Beslispunt 1

De gemeenteraad besluit in te stemmen met de aangepaste richtlijnen/aandachtspunten Welstands- en monumentencommissie m.b.t. de beoordeling van verbouwplannen aan monumenten en plaatsing van zonnepanelen/zonnecollectoren op/bij monumenten en in beschermde stads- en dorpsgezichten.

Beslispunt 2

De gemeenteraad besluit bijlage 4 van de Erfgoednota Steenwijkerland te vervangen door deze nieuwe richtlijnen/aandachtspunten Welstands- en monumentencommissie m.b.t. de beoordeling van verbouwplannen aan monumenten en plaatsing van zonnepanelen/zonnecollectoren op/bij monumenten en in beschermde stads- en dorpsgezichten.